

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Ενότητα 2: Β΄ Μέρος – Ενότητες 3, 4:

Τμήματα του Γ΄ Μέρους

Τίτλος:

«Αρχαία και Νέα Ελληνικά – Ομοιότητες και διαφορές»

Συγγραφή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ

Εφαρμογή: ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΤΑΤΣΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αρχαία και Νέα Ελληνικά – Ομοιότητες και διαφορές

Εφαρμογή σεναρίου

Χρυσούλα Τάτση

Δημιουργία σεναρίου

Χρυσούλα Τάτση

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 25-09-2014 έως 05-12-2014.

Σχολική μονάδα

2^ο Γυμνάσιο Αγίου Αθανασίου Θεσσαλονίκης

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 2^η: Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα. Β΄ Μέρος: Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες; [Πλάτων, «Πρωταγόρας» 325c-326c (ελεύθερη διασκευή)]

Ενότητα 3^η: Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων. Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Ξενοφών, «Απομνημονεύματα» 2.7.6. (ελεύθερη διασκευή)].

Ενότητα 4^η: Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας. Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Λουκιανός, «Αληθής Ιστορία» 2.3-4 (διασκευή)]

Διαθεματικό

Όχι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

-

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: διαδίκτυο.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την υλοποίηση του σεναρίου κρίνεται απαραίτητο να χειρίζεται ο διδάσκων με ευχέρεια τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και κυρίως προγράμματα επεξεργασίας κειμένου και παρουσιάσεων, πλοήγησης στο διαδίκτυο και ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα, όπως η Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα. Παράλληλα, πρέπει να είναι εξοικειωμένος με *ομαδοσυνεργατικές μεθόδους διδασκαλίας* και διατεθειμένος να αποποιηθεί τον ρόλο του μεταδότη των γνώσεων στη μαθησιακή διαδικασία και να αναθέσει στους ίδιους τους μαθητές να αναζητήσουν και να ανακαλύψουν μόνοι τους τη γνώση μετά από προσωπική τους έρευνα.

Οι μαθητές θα πρέπει να έχουν βασικές δεξιότητες στη χρήση Η/Υ και κυρίως σε Word, PowerPoint και πλοήγηση στο διαδίκτυο. Ο διδάσκων μπορεί να μεριμνήσει εκ των προτέρων ώστε να εξοικειωθούν οι μαθητές με τα παραπάνω προγράμματα, ενώ θα φροντίσει για την επίλυση τυχόν προβλημάτων που θα προκύπτουν κατά τη διάρκεια εφαρμογής του σεναρίου.

Η σχολική μονάδα θα πρέπει να διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής με σύνδεση στο διαδίκτυο και προβολικά μηχανήματα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το σενάριο στηρίζεται

Χρυσούλα Τάτση: «Αρχαία και Νέα Ελληνικά – Ομοιότητες και διαφορές», Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, Α΄ Γυμνασίου, 2013

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο αποτελεί μια εισαγωγή στα αρχαία ελληνικά για τους μαθητές της Α΄ Γυμνασίου. Σε πρώτη φάση, γίνεται συζήτηση με τους μαθητές για το αν πρέπει να διδάσκονται αρχαία ελληνικά στο σχολείο και κατά πόσο τα θεωρούν άγνωστα και δύσκολα. Επισημαίνονται ομοιότητες και διαφορές αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας μέσω των ερωτημάτων «πώς μιλούσαν οι αρχαίοι Έλληνες και πώς έγραφαν», ενώ ταυτόχρονα επιχειρείται μια πρώτη επαφή των παιδιών με ζητήματα γραμματικής, τονισμού, χωρισμού των φωνηέντων σε μακρά, βραχεία και δίχρονα, πνεύματα και κλίση ουσιαστικών.

Στο τέλος, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν πως οτιδήποτε ανήκει στο παρελθόν δεν σημαίνει πως είναι ξεπερασμένο και άχρηστο στο παρόν, αναζητούν επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή σε άλλους τομείς: στην επιστήμη, στις τέχνες και στα γράμματα, στην αρχιτεκτονική, στη λογοτεχνία, στον κινηματογράφο, στο μάρκετινγκ και δημιουργούν για κάθε τομέα μια παρουσίαση σε PowerPoint.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Επειδή οι μαθητές αντιμετωπίζουν τα Αρχαία Ελληνικά ως κάτι το τελείως άγνωστο και απρόσιτο σε αυτούς, με μεγάλο βαθμό δυσκολίας και συχνά αμφισβητούν την αξία του μαθήματος, το σενάριο στοχεύει στην εξάλειψη των παραπάνω αρνητικών αντιλήψεων των παιδιών για το μάθημα και στη δημιουργία θετικής στάσης απέναντι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

στην αρχαία ελληνική γλώσσα, η οποία δεν είναι τόσο άγνωστη όσο νομίζουν ούτε τόσο ξεπερασμένη. Στη διαπίστωση αυτή καταλήγουν ύστερα από προσωπική τους έρευνα στα κείμενα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων, καθώς εντοπίζουν ομοιότητες της αρχαίας με τη νέα ελληνική γλώσσα – δίχως να παραβλέπονται και οι διαφορές που προέκυψαν με το πέρασμα των αιώνων – αλλά και ύστερα από αναζήτηση επιδράσεων των αρχαίων Ελλήνων σε διάφορους τομείς της σύγχρονης ζωής.

Οι μαθητές εργαζόμενοι σε ομάδες ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση με την υποστηρικτική καθοδήγηση του διδάσκοντος και με την επαγωγική μέθοδο καταλήγουν σε δικά τους συμπεράσματα.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να συνειδητοποιήσουν τη διαχρονική αξία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, καθώς είναι φορέας ενός πολιτισμού με παγκόσμια ακτινοβολία και επιδράσεις που φτάνουν ακόμη και στη σημερινή εποχή.
- Να αντιληφθούν πως η γλώσσα ενός λαού είναι ένας ζωντανός οργανισμός που εξελίσσεται και μεταβάλλεται συνεχώς.
- Να διαπιστώσουν πως η γνώση πηγάζει από τη συστηματική έρευνα.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Με το παρόν σενάριο οι μαθητές / μαθήτριες επιδιώκεται:

- Να μπορούν να αποδελτιώνουν βασικά σημεία του προφορικού λόγου.
- Να ασκηθούν στην παραγωγή κειμένων με επιχειρήματα, για να υποστηρίξουν τη θέση τους.
- Να κατανοήσουν βασικές ομοιότητες και διαφορές μεταξύ αρχαίας και νέας ελληνικής γλώσσας τόσο σε προφορικό όσο και σε γραπτό λόγο.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να γνωρίσουν την ερασμιακή προφορά.
- Να έρθουν σε επαφή με αρχαίες επιγραφές, να παρατηρήσουν τον τρόπο γραφής των αρχαίων Ελλήνων και να τον συγκρίνουν με τη σύγχρονη γραφή.
- Να κατανοήσουν τον χωρισμό των φωνηέντων σε μακρά, βραχεία και δίχρονα.
- Να μάθουν να ξεχωρίζουν τους τόνους και τα πνεύματα της αρχαίας ελληνικής.
- Να αποκτήσουν μια πρώτη επαφή με το κλιτικό σύστημα των αρχαίων ελληνικών.

Γραμματισμοί

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές

- Να ακούν κριτικά τις απόψεις τρίτων και να διαμορφώνουν προσωπική άποψη.
- Να ασκηθούν στη διερευνητική – ανακαλυπτική μάθηση αξιοποιώντας ανοιχτά διερευνητικά περιβάλλοντα.
- Να εφαρμόζουν την επαγωγική μέθοδο και να καταλήγουν σε συμπεράσματα ύστερα από μια έρευνα.
- Να ανατρέχουν σε πηγές (επιγραφές, κείμενα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων), προκειμένου να έχουν αυθεντική πληροφόρηση.

Διδακτικές πρακτικές

Με το παρόν σενάριο επιδιώκεται οι μαθητές:

- Να αποκτήσουν ομαδοσυνεργατικό πνεύμα.
- Να μην είναι παθητικοί δέκτες της γνώσης αλλά ενεργά υποκείμενα, που την αναζητούν και την ανακαλύπτουν ύστερα από συστηματική έρευνα.
- Να οργανώνουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους και να τα επεξεργάζονται, για να τα κοινοποιήσουν και σε άλλους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
πρόγραμμα για την ανάπτυξη

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Το σενάριο έχει ως βασικό στόχο να αντιμετωπιστούν αρνητικές στάσεις των μαθητών απέναντι στα αρχαία ελληνικά, τα οποία τα αντιμετωπίζουν συχνά ως κάτι το τελείως άγνωστο σε αυτούς, με αυξημένο βαθμό δυσκολίας, που ανήκει στο παρελθόν, δεν έχει καμία σχέση με το παρόν και συνεπώς είναι άχρηστο και ξεπερασμένο. Το συγκεκριμένο σενάριο έχει εισαγωγικό χαρακτήρα και θίγει διάφορα θέματα σχετικά με την αρχαία ελληνική γλώσσα, μέσω των οποίων καταβάλλεται προσπάθεια να εξοικειωθούν οι μαθητές βαθμιαία με τον αρχαιοελληνικό λόγο και κατ' επέκταση τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο καλύπτει τμήματα από το Β' και Γ' μέρος των ενοτήτων [2](#), [3](#), και [4](#) του σχολικού βιβλίου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας της Α' Γυμνασίου. Σύμφωνα με τους προβλεπόμενους στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών ([ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ](#)) επιδιώκει να εξοικειωθούν οι μαθητές βαθμιαία με τον αρχαίο ελληνικό λόγο στο επίπεδο του συστήματος της γλώσσας: να γνωρίσουν στοιχειώδη και βασικά στοιχεία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας, χωρίς επέκταση σε λεπτομέρειες, ώστε να εξοικειωθούν με τις ιδιοτυπίες της και να μπορούν να διακρίνουν τις αντιστοιχίες με τη νέα ελληνική· να συνειδητοποιήσουν ότι η νέα ελληνική έχει τις ρίζες της στην αρχαία και αποτελεί εξέλιξη και συνέχειά της· να γνωρίσουν βασικά στοιχεία της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στη γραμματική. Παράλληλα, στόχος του σεναρίου είναι η επισήμανση των οφειλών του αρχαίου ελληνικού κόσμου σε άλλους λαούς και η σύνδεση σύγχρονων επιστημονικών κατακτάσεων και επιστημολογικών θεωρήσεων με την ελληνική αρχαιότητα.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι ΤΠΕ δίνουν τη δυνατότητα στους μαθητές να ανακαλύψουν μόνοι τους την πληροφορία και τη γνώση μέσω ιστοεξερευνήσεων και ανοιχτών διερευνητικών

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

περιβαλλόντων, να την οργανώσουν και να την παρουσιάσουν με τρόπο επιμελημένο. Ο διδάσκων αποκτά βοηθητικό ρόλο στη διαδικασία, καθώς δεν είναι ο μεταδότης της πληροφορίας, αλλά αρωγός στην προσπάθεια των παιδιών να κατακτήσουν τη γνώση και να αναπτύξουν δεξιότητες και κριτικό πνεύμα.

Κείμενα

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου:

-Ενότητα 2^η: [Η εκπαίδευση των παιδιών στην αρχαία Αθήνα](#). Β΄ Μέρος: Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες;

-Ενότητα 3^η: [Επαγγέλματα των αρχαίων Αθηναίων](#). Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

-Ενότητα 4^η: [Ένα ταξίδι επιστημονικής φαντασίας](#). Τμήμα από το Γ΄ Μέρος.

[Γραμματική της Αρχαίας Ελληνικής](#) Γυμνασίου – Λυκείου.

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Αντωνοπούλου, Ε. 2007. [«Η προφορά της αρχαίας Ελληνικής»](#) (κείμενο & ήχος). Στο *Θέματα Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας*, επιστημονική ευθύνη-σχεδιασμός: Α.-Φ. Χριστίδης - Μαρία Θεοδοροπούλου. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας [Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα – Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας].

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

[«Η Ελληνική Γλώσσα»](#), διάρκειας 52'25''. Από την εκπομπή «Ριμέικ» της ΕΤ. Κείμενα – Επιμέλεια – Παρουσίαση: Ρένα Θεολογίδου, Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Κακαβιάς [πηγή: YouTube]. Για το ίδιο επεισόδιο, βλ. και [εδώ](#) [πηγή: Ψηφιακό Αρχείο της ΕΡΤ].

Τραγούδια / Ηχητικά αποσπάσματα

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

[Ηχητικά αποσπάσματα](#) από το έργο του Daitz. S.G. ²1984. “The Pronunciation and Reading of Ancient Greek: A practical guide”, *Living voice of Greek and Latin literature Series* (mixed media product: audiobook & audiocassette). Guilford, Connecticut, USA: J. Norton [πηγή: “Rhapsodes” – Society for the Oral Reading of Greek and Latin Literature (SORGLL)].

Φωτογραφίες/ Εικόνες

[Αρχαίες ελληνικές και λατινικές επιγραφές Άνω Μακεδονίας, Αιγαιακής Θράκης και Αχαΐας](#) [πηγή: «Πανδέκτης» - Ψηφιακός Θησαυρός Ελληνικής Ιστορίας και Πολιτισμού – Ινστιτούτο Ελληνικής και Ρωμαϊκής Αρχαιότητας. Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών].

Ιστοσελίδες

[Google](#) [Μηχανή αναζήτησης].

Νόησις [Πύλη της Αρχαίας Ελληνικής Επιστήμης και Τεχνολογίας - Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας]: [Τα Υλικά Γραφής των Αρχαίων](#).

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα [Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας]:

[Συμφραστικός Πίνακας Λέξεων](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας.

Συμεωνίδης, Β. & Σ. Γκαρμπούνης, [«Γραφή και προφορά της αρχαίας ελληνικής γλώσσας»](#) [πηγή: Ιστοχώρος του Βασίλη Συμεωνίδη – Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο].

Διδακτική πορεία / στάδια /φάσεις

Η πρώτη διδακτική ώρα εφαρμόστηκε στην τάξη με τη βοήθεια ενός υπολογιστή και ενός βιντεοπροβολέα. Οι μαθητές ήταν στις θέσεις τους ανά δυάδες και είχαν τυπωμένο το [1^ο Φύλλο Εργασίας](#), που ήταν κοινό για όλους. Αρχικά, τέθηκε στους μαθητές το ερώτημα αν πιστεύουν ότι πρέπει να διδάσκονται αρχαία ελληνικά στο σχολείο. Ορισμένοι μαθητές απάντησαν πως θεωρούν ότι πρέπει να διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά, γιατί έτσι γνωρίζουν καλύτερα τον πολιτισμό των προγόνων τους,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ενώ άλλοι εξέφεραν την αντίθετη άποψη, λέγοντας πως είναι ξεπερασμένα και δεν τους χρειάζονται τα αρχαία ελληνικά. Στη συνέχεια, οι μαθητές παρακολούθησαν τα πρώτα δέκα λεπτά από [το βίντεο](#) της εκπομπής «Ριμέικ», στο οποίο εκφράζουν την άποψή τους δύο καθηγητές πανεπιστημίου, ο Robert Browning και ο Γιώργος Μπαμπινιώτης. Τα παιδιά κατά τη διάρκεια της προβολής, αλλά και σε χρόνο που τους δόθηκε στη συνέχεια, κατέγραψαν στο Φύλλο Εργασίας βασικά σημεία των απόψεων που υποστήριξε ο καθένας και κλήθηκαν στη συνέχεια να εκφράσουν τη συμφωνία ή τη διαφωνία τους με τους παραπάνω ομιλητές. Το κυριότερο συμπέρασμα στο οποίο κατέληξαν μετά το βίντεο ήταν ότι μαθαίνοντας αρχαία ελληνικά γνωρίζουν καλύτερα και τα νέα ελληνικά. Στο τέλος, ως επίλογος της συζήτησης που προηγήθηκε, προβλήθηκε ένα άλλο απόσπασμα από το ίδιο βίντεο (από 16'50'' έως 19'18'').

Κατά τη δεύτερη διδακτική ώρα το μάθημα πραγματοποιήθηκε στο εργαστήριο πληροφορικής και οι μαθητές χωρίστηκαν σε ομάδες ανάλογα με τις επιθυμίες τους. Ο αριθμός των μελών της κάθε ομάδας κυμαινόταν από τρεις έως πέντε μαθητές. Σε όλες τις ομάδες δόθηκε [το Β' Μέρος του κοινού Φύλλου Εργασίας](#) σε ηλεκτρονική και τυπωμένη μορφή για διευκόλυνση των μαθητών. Οι ομάδες ανέλαβαν να διερευνήσουν πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες. Επισκέφτηκαν [την ιστοσελίδα του «Νόησις»](#) για την αρχαία ελληνική τεχνολογία και ενημερώθηκαν για τα υλικά γραφής των αρχαίων Ελλήνων. Παρατήρησαν στο διαδίκτυο [αρχαίες ελληνικές επιγραφές](#) και προσπάθησαν να αναγνωρίσουν γράμματα ή και ολόκληρες λέξεις, ενώ συνέλεξαν και κατέγραψαν στο Φύλλο Εργασίας και άλλου είδους πληροφορίες σχετικές με την επιγραφή που παρατήρησαν όπως: σε ποιον είναι αφιερωμένη, πότε γράφτηκε, με ποιο υλικό έχει κατασκευαστεί, πού βρίσκεται και τι γράφει. Έπειτα κλήθηκαν να εξάγουν συμπεράσματα για τον τρόπο με τον οποίο έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες και να προβούν σε συγκρίσεις με τον σημερινό τρόπο γραφής.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η τρίτη διδακτική ώρα έλαβε χώρα, όπως και η δεύτερη, στο εργαστήριο πληροφορικής, ενώ οι μαθητές συνέχισαν να εργάζονται με τον ίδιο τρόπο και χωρισμένοι στις ίδιες ομάδες. Το θέμα που έπρεπε να ερευνήσουν ήταν αν οι αρχαίοι Έλληνες μιλούσαν όπως εμείς. Μελέτησαν απόσπασμα από τη «Μεγάλη Χίμαιρα» του Μ. Καραγάτση, που είναι αναρτημένο στον δικτυακό τόπο του εκπαιδευτικού Βασίλη Συμεωνίδη, και ενημερώθηκαν για την ερασμιακή προφορά. Επίσης, μέσω της ιστοσελίδας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα άκουσαν πώς προφέρονταν τα μακρά και πώς τα βραχεία φωνήεντα. Στη συνέχεια, άκουσαν, μέσω της ίδιας ιστοσελίδας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, πώς προφέρονταν συγκεκριμένες λέξεις στην αρχαία ελληνική, επικεντρώνοντας την προσοχή τους στα φωνήεντα, προκειμένου να διαπιστώσουν την ύπαρξη μακρών, βραχέων και δίχρονων φωνηέντων, και προέβησαν οι ίδιοι στην κατάταξή τους σε πίνακα που τους δόθηκε στο Φύλλο Εργασίας. Έπειτα, ενημερώθηκαν πιο αναλυτικά για την προφορά όλων των γραμμάτων του ελληνικού αλφάβητου.

Αφού οι μαθητές διαπίστωσαν τις διαφορές ανάμεσα σε αρχαία και νέα ελληνική γλώσσα στον προφορικό λόγο, την τέταρτη διδακτική ώρα κλήθηκαν να αναζητήσουν ομοιότητες σε επίπεδο λέξεων. Αναζήτησαν, λοιπόν, σε κείμενα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων, λέξεις που χρησιμοποιούν στον καθημερινό τους λόγο έχοντας ως βασικό εργαλείο τον Συμφραστικό Πίνακα του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα. Για τη διευκόλυνση των μαθητών δόθηκαν συγκεκριμένες λέξεις τις οποίες αναζήτησαν οι μαθητές σε κάποιο αρχαίο κείμενο και αφού τις εντόπισαν, τις κατέγραψαν μαζί με το όνομα του συγγραφέα που τις χρησιμοποιεί προσέχοντας τον τονισμό. Συνέχισαν μάλιστα την αναζήτηση με λέξεις της δικής τους επιλογής. Στη συνέχεια, παρατήρησαν τον τονισμό των λέξεων, κατέταξαν τις λέξεις ανάλογα με τους τόνους και τα πνεύματα σε σχετικό πίνακα, ώστε να εξοικειωθούν με το τονικό σύστημα των αρχαίων. Η αναζήτηση ομοιοτήτων αρχαίας και νέας συνεχίστηκε και στην κλίση ουσιαστικών. Οι μαθητές αναζήτησαν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τύπους της λέξης «άνθρωπος» στα αρχαία ελληνικά κείμενα, τους συγκέντρωσαν και τους κατέταξαν ανάλογα με την πτώση και τον αριθμό. Ανάμεσα στους τύπους που βρήκαν υπήρχε και η δοτική πτώση, για την οποία ενημερώθηκαν με παρότρυνση της διδάσκουσας και έπειτα από [σχετική αναζήτηση](#) στο διαδίκτυο. Έπειτα αναζήτησαν διαδικτυακά στο σχολικό βιβλίο [Γραμματικής της Αρχαίας Ελληνικής](#) του Μ. Οικονόμου την κλίση του ουσιαστικού «άνθρωπος», ώστε να ελέγξουν αν κατένειμαν σωστά τους τύπους στην πτώση και στον αριθμό όπου αντιστοιχούν. Η επόμενη δραστηριότητα που αφορούσε την έρευνα των μαθητών στο διαδίκτυο προκειμένου να διαπιστώσουν πώς κλίνεται ένα ρήμα στα αρχαία ελληνικά παραλείφτηκε, αφού ήταν στην ίδια λογική με την προηγούμενη άσκηση της κλίσης των ουσιαστικών, αλλά κυρίως λόγω έλλειψης χρόνου.

[Στην τελευταία φάση](#) του σεναρίου, οι μαθητές προκειμένου να συνειδητοποιήσουν πως ό,τι ανήκει στο παρελθόν δεν είναι ξεπερασμένο, καθώς επηρεάζει το παρόν, αναζήτησαν επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή. Χωρίστηκαν σε ομάδες: [Θετικοί Επιστήμονες](#), [Σκηνοθέτες](#), [Λογοτέχνες](#), [Καλλιτέχνες](#), [Διαφημιστές](#). Επειδή προτιμούσαν να είναι από τρία άτομα στην ομάδα, δημιουργήθηκαν δύο ομάδες Καλλιτεχνών και δύο ομάδες Διαφημιστών. Η ομάδα των Θετικών Επιστημόνων ανέλαβε να συγκεντρώσει πληροφορίες για τις επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στις θετικές επιστήμες· η ομάδα των Σκηνοθετών αναζήτησε ταινίες εμπνευσμένες από την αρχαία Ελλάδα· οι Λογοτέχνες έψαξαν να βρουν νεότερα λογοτεχνικά κείμενα (πεζά ή ποιήματα) που αντλούν την έμπνευσή τους από αρχαίους μύθους, πρόσωπα ή γεγονότα της αρχαιότητας και επειδή δυσκολεύτηκαν στην εύρεση υλικού, περιόρισαν την αναζήτησή τους σε λογοτεχνικά κείμενα επηρεασμένα από την «Οδύσσεια»· οι Καλλιτέχνες ερεύνησαν για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη τέχνη, ενώ από τις ομάδες των Διαφημιστών η μία συνέλεξε υλικό από διαφημίσεις και η άλλη ονομασίες επιχειρήσεων ή προϊόντων που έχουν σχέση με την αρχαία Ελλάδα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι μαθητές αφήθηκαν ελεύθεροι για δύο ώρες να αυτενεργήσουν και να αναζητήσουν μόνοι τους τις απαραίτητες πληροφορίες με ελεύθερη πλοήγηση στο διαδίκτυο. Υπήρξαν ομάδες που λειτούργησαν τελείως αυτόνομα χωρίς καμιά βοήθεια, ενώ άλλες ζήτησαν στην αρχή την καθοδήγηση της διδάσκουσας για να βρουν το απαραίτητο υλικό. Η ομάδα των σκηνοθετών δούλεψε τελείως αυτόνομα και προσπάθησε να κάνει και ένα κουίζ γνώσεων, το οποίο όμως δεν πρόλαβε να ολοκληρώσει. Η ομάδα των λογοτεχνών περιόρισε την αναζήτησή της σε λογοτεχνικά κείμενα εμπνευσμένα από την «Οδύσσεια», ενώ οι καλλιτέχνες προσπάθησαν να προσεγγίσουν έννοιες όπως ο κλασικισμός και ο νεοκλασικισμός.

Κάθε ομάδα οργάνωσε το υλικό που συνέλεξε σε μια παρουσίαση που προβλήθηκε στο σύνολο της τάξης. Η τελευταία δραστηριότητα που προέβλεπε τη σύνταξη ενός άρθρου με τίτλο: «Επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή» παραλείφθηκε, καθώς δεν επαρκούσε ο διαθέσιμος χρόνος.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1^ο Φύλλο Εργασίας κοινό

Α΄ Μέρος

- α) Πιστεύετε πως πρέπει να διδάσκεστε αρχαία ελληνικά στο σχολείο; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
- β) Ακούστε τι λένε για το ίδιο θέμα δύο καθηγητές πανεπιστημίου. Σημειώστε βασικά σημεία από τις απόψεις των δύο ομιλητών, που ακούγονται στα 10 πρώτα λεπτά [του βίντεο](#):

Robert Browning:

Γεώργιος Μπαμπινιώτης:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

γ) Συμφωνείτε μαζί τους ή διαφωνείτε και γιατί;

- δ) Ακούστε [το απόσπασμα](#) του βίντεο από 16'50'' - 19'18''.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Β΄ Μέρος

Πώς έγραφαν οι αρχαίοι Έλληνες;

- α) Ποια υλικά χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες για να γράψουν; Επισκεφθείτε [την ιστοσελίδα του «Νόησις»](#) για την αρχαία ελληνική τεχνολογία, προκειμένου να βρείτε τις απαντήσεις.

Ποιο ήταν «χαρτί» των αρχαίων Ελλήνων;	
Ποια ήταν τα «μολύβια» των αρχαίων Ελλήνων;	

- β) Μεταβείτε στην προτεινόμενη ιστοσελίδα για να δείτε [αρχαίες επιγραφές](#). Επιλέξτε κάποιο από τα ελληνικά γράμματα, ώστε να εμφανιστούν ελληνικές επιγραφές. Μπορείτε να κάνετε αριστερό κλικ στην εικόνα που θέλετε να παρατηρήσετε, για να τη δείτε σε μεγαλύτερο μέγεθος. Ξεχωρίζετε τι γράφει ή έστω κάποια γράμματα; Διαβάστε τα σχόλια και συμπληρώστε τον πίνακα:

Ποια γράμματα ή λέξεις ξεχωρίζετε στην επιγραφή;	
Σε ποιον ή σε ποιους είναι αφιερωμένη η παραπάνω επιγραφή;	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Πότε γράφτηκε;	
Από ποιο υλικό έχει κατασκευαστεί;	
Πώς βρέθηκε;	
Πού βρίσκεται τώρα;	
Τι γράφει;	

- γ) Τι διαπιστώσατε από τις επιγραφές που είδατε; Οι αρχαίοι Έλληνες έγραφαν όπως εμείς; Γράψτε τα συμπεράσματά σας:

Συμπεράσματα:

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γ' Μέρος

- α) Οι αρχαίοι Έλληνες μιλούσαν όπως εμείς; Μεταβείτε στην προτεινόμενη ιστοσελίδα και μελετήστε [το απόσπασμα από τη «Μεγάλη Χίμαιρα»](#) του Μ. Καραγάτση.
- β) Μεταφέρετε στον πίνακα τις λέξεις που αναφέρονται στο προηγούμενο κείμενο, όπως προφερόταν στα αρχαία και όπως τις προφέρουμε εμείς σήμερα. Ποιες διαφορές εντοπίζετε;

Ερασμιακή προφορά	Νεοελληνική προφορά

- γ) Ακούστε πώς προφέρονταν οι λέξεις που βρίσκονται στον παρακάτω πίνακα στα αρχαία χρόνια. Προσέξτε ιδιαίτερα τα φωνήεντα με κόκκινο χρώμα και σημειώστε πώς ακούγονται στην επόμενη στήλη.

πῶς	
μόνον	
μέσον	
λήγω	
δράκων	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

μᾶλλον	
κρίνω	
μέλι	
λέλυκα	
λύσω	

Τι διαπιστώνετε;

Τα φωνήεντα τα χωρίζουμε σε *μακρά* και *βραχέα*, ανάλογα με τη διάρκεια που είχε η παραγωγή τους:

Τα **βραχύχρονα** ή **βραχέα** προφέρονταν σε σύντομο (βραχύ) χρόνο.

Τα **μακρόχρονα** ή **μακρά** προφέρονταν περίπου σε διπλάσιο (μακρότερο) χρόνο.

Τα **δίχρονα** ήταν σε κάποιες λέξεις βραχέα και σε κάποιες μακρά.

- δ) Μπορείτε τώρα να βάλετε τα φωνήεντα στη σωστή θέση στον παρακάτω πίνακα;

Φωνήεντα						
Μακρόχρονα		Βραχύχρονα		Δίχρονα		

- ε) Μεταβείτε [στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα](#), για να ακούσετε την προφορά των γραμμάτων και άλλων λέξεων.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Δ' Μέρος

Πόσο άγνωστα είναι για εσάς τα αρχαία; Αναζητήστε σε κείμενα αρχαίων ελλήνων συγγραφέων λέξεις που χρησιμοποιούμε σήμερα, ακολουθώντας τις παρακάτω οδηγίες:

- α) Μεταβείτε στον [Συμφραστικό Πίνακα](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.
- β) Πληκτρολογήστε στο πεδίο *Αναζήτηση* τις λέξεις που περιέχονται στον παρακάτω πίνακα και τις οποίες χρησιμοποιείτε στον καθημερινό σας λόγο, για να διαπιστώσετε αν τις χρησιμοποιούσαν οι αρχαίοι Έλληνες. Συνεχίστε την αναζήτηση και με τρεις λέξεις που θα επιλέξετε εσείς.
- γ) Αντιγράψτε στον πίνακα τις λέξεις που βρήκατε και δίπλα το όνομα ενός συγγραφέα που χρησιμοποιεί τη συγκεκριμένη λέξη.

Νέα Ελληνικά	Αρχαία Ελληνικά	Συγγραφείς
γράφω		
άνθρωπος		
γονείς		
γυναίκα		
πατρίδα		
πόλεμος		
ειρήνη		
υγιής		
οδός		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

οίκος		
μήκος		
θεός		
όρκος		
τείχος		
υποψία		
ώρα		
ήττα		

- δ) Εντοπίζετε κάποιες διαφορές στον τρόπο γραφής των αρχαίων λέξεων;
- ε) Κατατάζετε παρακάτω τις λέξεις του προηγούμενου πίνακα ανάλογα με το πνεύμα και τον τονισμό τους:

Οξεία (´)	Περισπωμένη (ˊ)	Οξεία (´) και Ψιλή (˘)	Οξεία (´) και δασεία (ˆ)	Περισπωμένη (ˊ) και ψιλή (˘)	Περισπωμένη (ˊ) και δασεία (ˆ)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ε΄ Μέρος

1. Πώς έκλιναν, όμως, οι αρχαίοι Έλληνες ένα ουσιαστικό ή ένα ρήμα; Ας ρωτήσουμε καλύτερα τους ίδιους:

α) Μεταβείτε στον [Συμφραστικό Πίνακα](#) του Ανθολογίου Αττικής Πεζογραφίας της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα.

β) Αναζητήστε στα κείμενα των αρχαίων ελλήνων συγγραφέων τη λέξη «άνθρωπος», πληκτρολογώντας στο πεδίο *Αναζήτηση* το θέμα της λέξης βάζοντας στο τέλος αστεράκι: *ανθρωπ**. Επιλέξτε μόνο τους τύπους από τη λέξη «άνθρωπος» αποφεύγοντας ομόρριζες λέξεις (π.χ. «ανθρώπινος»). Κατατάξτε τους τύπους στο παρακάτω πλαίσιο, αν είναι δυνατό μαζί με το άρθρο τους:

γ) Μπορείτε να βρείτε σε ποια πτώση αντιστοιχεί ο κάθε τύπος και να συμπληρώσετε τα κενά του πίνακα:

	Ενικός αριθμός
Ονομαστική	
Γενική	
Αιτιατική	
Κλητική	
	Πληθυντικός αριθμός
Ονομαστική	

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Γενική	
Αιτιατική	
Κλητική	

δ) Μήπως περίσσεψε κάποιος τύπος; Ξέρετε πόσες ήταν οι πτώσεις στα αρχαία ελληνικά; [Αναζητήστε στο διαδίκτυο](#) την «άγνωστη» πτώση και συμπληρώστε έτσι τα κενά που απέμειναν στον πίνακα.

ε) Για να ελέγξετε αν τα αποτελέσματα της έρευνάς σας είναι σωστά, ανατρέξτε [στο σχολικό βιβλίο γραμματικής \(Κεφ. 9, Β΄ Κλίση, σελ. 52\)](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στ' Μέρος

Τα αρχαία είναι ξεπερασμένα σήμερα;

Ας ερευνήσουμε για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή:

Χωριστείτε σε ομάδες και ερευνήστε στο διαδίκτυο επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων σε κάποιον από τους παρακάτω τομείς στη σύγχρονη εποχή. Δημιουργήστε με το υλικό που θα βρείτε μια παρουσίαση.

Θετικοί Επιστήμονες

Αναζητήστε στο διαδίκτυο και συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στις θετικές επιστήμες (Μαθηματικά, Φυσική) και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση, για να την προβάλετε στους συμμαθητές σας.

Σκηνοθέτες

Γνωρίζετε ταινίες εμπνευσμένες από την αρχαία Ελλάδα;

Αναζητήστε στο διαδίκτυο και συγκεντρώστε οπτικό υλικό και πληροφορίες για ξένες ταινίες που οι δημιουργοί τους τις εμπνεύστηκαν από την αρχαία ελληνική μυθολογία και την ιστορία, και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση, για να την προβάλετε στους συμμαθητές σας.

Λογοτέχνες

Αναζητήστε στο διαδίκτυο επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη λογοτεχνία:

Βρείτε σχετικά λογοτεχνικά έργα (πεζά ή ποιήματα) και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση για να την προβάλετε στην τάξη.

Καλλιτέχνες

Αναζητήστε επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη τέχνη:

Βρείτε σχετικά έργα και δημιουργήστε μια σύντομη παρουσίαση, για να την προβάλετε στην τάξη.

Διαφημιστές

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην ποιότητα της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ερευνήστε την επίδραση των αρχαίων στο εμπόριο και τη διαφήμιση. Αναζητήστε στο διαδίκτυο, διαφημίσεις, αφίσες, ονομασίες επιχειρήσεων ή προϊόντων εμπνευσμένες από την αρχαία Ελλάδα. Δημιουργήστε με το υλικό που θα βρείτε μια σύντομη παρουσίαση για να την προβάλετε στην τάξη.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το παρόν σενάριο θα μπορούσε να επικεντρωθεί περισσότερο σε θέματα που σχετίζονται με την εξέλιξη της γλώσσας, ώστε να έρθουν σε επαφή οι μαθητές με τις διάφορες μορφές που πήρε η γλώσσα από την εποχή του Ομήρου, τα κλασικά χρόνια, την ελληνιστική εποχή, στο Βυζάντιο έως και σήμερα.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου έγιναν κάποιες αλλαγές σε σχέση με το αρχικό σενάριο. Καταρχάς, το σενάριο εφαρμόστηκε σταδιακά το διάστημα από τέλη Σεπτεμβρίου έως και αρχές Δεκεμβρίου, καθώς κατά την εφαρμογή των δραστηριοτήτων της κάθε διδακτικής ενότητας παρεμβαλλόταν η διδασκαλία με παραδοσιακό τρόπο των αποσπασμάτων των ενοτήτων που δεν σχετίζονται με το σενάριο, ενώ παρεμβλήθηκε και η προετοιμασία των μαθητών για το υποχρεωτικό διαγώνισμα του Α' τριμήνου.

Στην πρώτη φάση της εφαρμογής, προβλήθηκε το βίντεο της εκπομπής «Ριμέικ», στο οποίο εκφράζουν την άποψή τους δύο καθηγητές πανεπιστημίου, ο Robert Browning και ο Γιώργος Μπαμπινιώτης. Εκτός από κάποια τεχνικά προβλήματα που δυσκόλεψαν την προβολή του βίντεο -,ο ήχος δεν ήταν τόσο καλός,- οι μαθητές δυσκολεύτηκαν σε ορισμένα σημεία να κατανοήσουν τον λόγο των πανεπιστημιακών καθηγητών και χρειάστηκαν κάποιες επεξηγήσεις. Ωστόσο, η προβολή λειτούργησε θετικά στην αντίληψη που σχημάτισαν για τη χρησιμότητα των αρχαίων ελληνικών. Η δεύτερη φάση πραγματοποιήθηκε ομαλά και οι μαθητές κατέγραψαν τα υλικά γραφής και είχαν μια επαφή μέσω διαδικτύου με αρχαίες ελληνικές επιγραφές. Την τρίτη ώρα επικεντρωθήκαμε στην ερασμιακή προφορά. Οι μαθητές διασκέδασαν ακούγοντας την προφορά λέξεων και των φωνηέντων, δημιουργήθηκε όμως μια μικρή σύγχυση σε αυτούς, καθώς ήταν η πρώτη φορά που έρχονταν σε επαφή με μακρόχρονες και βραχύχρονες συλλαβές. Ίσως θα ήταν καλό

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

να προηγηθεί η διδασκαλία των φωνηέντων, μακρών, βραχέων και δίχρονων και μετά να ενημερωθούν για την ερασμιακή προφορά γιατί, αν γίνει ταυτόχρονα, πιθανόν να μπερδευτούν.

Η αναζήτηση λέξεων από τον Συμφραστικό πίνακα της Πύλης για την Ελληνική Γλώσσα, ο χωρισμός των λέξεων με βάση τον τονισμό καθώς και η διδασκαλία της κλίσης του ουσιαστικού «άνθρωπος» δεν δυσκόλεψαν τους μαθητές, χρειάστηκαν όμως κάποιες διευκρινίσεις σχετικά με το ποιους τύπους πρέπει να επιλέξουν και ποιους να αφήσουν. Ο χρόνος βέβαια που δαπανήθηκε ήταν περισσότερος από όσο θα απαιτούσε μια μετωπική διδασκαλία.

Η τελευταία φάση, που προέβλεπε την ελεύθερη πλοήγηση των μαθητών στο διαδίκτυο προκειμένου να αναζητήσουν στοιχεία για επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή, ενώ, αρχικά φάνηκε να δυσκολεύει τους μαθητές, στη συνέχεια τους ενεργοποίησε, ώστε να επιστρατεύσουν τη δημιουργικότητα τους. Οι ομάδες των Θετικών επιστημόνων, των σκηνοθετών και μία ομάδα διαφημιστών λειτούργησαν τελείως μόνες τους, ενώ οι ομάδες που δυσκολεύτηκαν και ζήτησαν περισσότερη καθοδήγηση ήταν των λογοτεχνών, που περιόρισε την αναζήτησή της σε λογοτεχνικά κείμενα εμπνευσμένα από την «Οδύσσεια» και των καλλιτεχνών που προσπάθησαν να προσεγγίσουν έννοιες όπως ο κλασικισμός και ο νεοκλασικισμός.

Ο χρόνος που θα χρειαζόταν για να εφαρμοστεί ολόκληρο το σενάριο στο συγκεκριμένο τμήμα ήταν περισσότερος από τον οριζόμενο, καθώς οι μαθητές της Α΄ Γυμνασίου δεν ήταν εξοικειωμένοι με αυτό τον τρόπο διδασκαλίας και, στην αρχή τουλάχιστον, δεν είχαν ευχέρεια στο χειρισμό των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Για αυτόν τον λόγο παραλείφθηκε κατά την εφαρμογή του σεναρίου η διδασκαλία της κλίσης των ρημάτων καθώς και η τελευταία συνθετική εργασία που αφορούσε τη σύνταξη άρθρου με θέμα: «Επιδράσεις των αρχαίων Ελλήνων στη σύγχρονη εποχή».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αντωνοπούλου, Ε. 2007. «Η προφορά της αρχαίας Ελληνικής». Στο *Θέματα Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας*, επιστημονική ευθύνη-σχεδιασμός: Α.-Φ. Χριστίδης - Μαρία Θεοδοροπούλου. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/studies/history/thema_08/index.html#toc003

Κουτσογιάννης, Δ. 2007. *Πρακτικές ψηφιακού γραμματισμού νέων εφηβικής ηλικίας και (γλωσσική) εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/studies/ict/teens/index.html

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. «Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης». Στο *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32^{ης} Συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη: ΙΝΣ (Ίδρυμα Μ. Τριανταφυλλίδη), 208-222.

http://ins.web.auth.gr/images/MEG_PLIRI/MEG_32_208_222.pdf

[5.12.2014]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ